

Cumhuriyet Newspaper, 2012 Year, 7. Month, 4. Day, 9. Page

C beta-egazete.cumhuriyet.com.tr/en/catalog/192/2012/7/4/9

Catalog

4 TEMMUZ 2012 ÇARŞAMBA CUMHURİYET SAYFA SÖYLEŞİ 9 ESAD'IN CUMHURİYET'E AÇIKLAMALARI Suriye lideri Beşşar Esad, Başbakan Erdoğan ile ilişkilerinin nasıl kötüleştiğini anlattı 'Mezhepçiliği bizi kopardı' UTKU ÇAKIRÖZER ŞAM Suriye lideri Beşşar Esad ile röportajımızın düşürülen Türk uçağından sonra ikinci ağırlıklı konusunu, yakın zamana kadar çok yakın olduğu Başbakan Tayyip Erdoğan ile ilişkilerinin durumu oluşturdu. Arap Baharı'nın Suriye sınırına dayanmasından bu yana Erdoğan, Suriye liderine karşı mesafe koyarak ona çok ağır eleştiriler yöneltmekteydi. Esad, Cumhuriyet'e aralarındaki ilişkinin nasıl koptuğunu şöyle anlattı: Siz ve Başbakan Erdoğan ailelerinizle birlikte tatil yapacak kadar yakındınız. Ne oldu da bu hale geldiniz? ESAD Bunu anlamak için sorulması gereken şudur: Kim değişti? Ben mi, o mu? Bölgemizde yaşanan değişime bakarak bazı sonuçlar çıkarabilirsiniz. Örneğin çevremizdeki ülkelere bir bakın. Suriye'nin İran, Irak ve Lübnan ile ilişkilerinde bu süreçte hiçbir değişiklik olmadı. Şimdi bir de tersine bakın. Türkiye'nin İran, Irak, Lübnan ve Ürdün ile ilişkilerinin seyrine bakıp kendiniz bir sonuca varabilirsiniz. Tüm bu ülkelerle Ankara'nın arası kötüleşmiş durumda. Demek ki değişen Erdoğan. Dünyada yankı buldu Dış Haberler Servisi Suriye Devlet Başkanı Beşşar Esad'ın, gazetemize yaptığı açıklamalar, Cumhuriyet'i kaynak gösteren dünya medyasında geniş yankı buldu. Suriye Devlet Başkanı'nın, silahsız Türk RF4 keşif uçağının düşürülmesine ilişkin "Yüzde 100 keşke düşürmeseydik diyorum" yönündeki açıklamaları, "Esad uçağın düşürülmesi için pişmanlık belirtti" başlığıyla verildi. Esad'ın Utku Çakırözer'e verdiği yanıtları, Cumhuriyet'i kaynak kullanarak haberleştiren ve ülkedeki tüm abonelerine gönderen Alman Basın Ajansı (DPA), Esad'ın düşürülen uçak nedeniyle çok üzgün olduğu yönündeki ifadesini öne çıkardı. Habere, hem televizyonlarda hem haber sitelerinde yer verildi. Röportaj, İran medyasında da geniş yer bulurken konu, uluslararası birçok yayın kuruluşunun Farsça servisinden de yayımlandı ANKARA (Cumhuriyet landı. İran'ın resmi Bürosu) Çağdaş Gazetecive yarı resmi önemli tüm haber ajansların ler Derneği Merkez Yönetim Kurulu'ndan (ÇGD) yada yayımlanırken, ül tim pılan açıklamada, Ankara kedeki onlarca gazete temsilcimiz Utku Çakıröze haber sitesi de ko zer'in Suriye lideri Beşşar nuya değişik aç ve Esad ile yaptığı röportaj, "basın özgürlüğü ve deifadelerle yer verdi. İran'ın resmi haber demokrasi adına önemli bir yerine getirilmesi" ajansı İRNA, Esad'ın görevin olarak nitelendirildi. Açıkla "Bati'ya bağlı olma mada, bazı gazetecilerin dim ve olmayaca Esad ile röportaj talepleri ğım" ifadesini başlık kabul edildiği halde "iktidar talimatı" üzerine geri adım olarak seçerken, Mehr ve İSNA ajans attıkları anımsatılarak "Koltukları uğruna, gazetecileri Esad'ın, Türk en temel ilkelerini bir uçağının düşürülmesi ğin tarafa bırakan meslektaşile ilgili üzüntüsünü larımıza diyoruz ki, yönetdile getirdiğine dair tiğinin gazetelerin sayfala ifadelerini başlık yap rını, televizyon programlarını dün askerin bugün siti. Ülkedeki Fars haber ajansı, "Ankara yasi iktidarın 'talimatları' yaptığınız Şam krizinin

ardın doğrultusunda sürece, inanırlığınız kaldan Esad ilk kez bir mayacaktır” denildi. Türk gazetesine konuştu” derken İLNA haber ajansı, Esad’ın iki ülke arasındaki gerginliğin savaşa dönüşmesine müsaade etmeyeceğine dair Cumhuriyet’te yer alan sözlerini ön plana çıkardı. Esad’ın Cumhuriyet’e verdiği ifadeleri, “Esad, Türk jetini düşürdüğünden üzüntü duyduğunu söyledi” şeklinde gün boyu birinci haber olarak internet sitesinde tutan İngiliz yayın kuruluşu BBC’nin yanı sıra uluslararası haber kanalları Katar’a bağlı El Cezire, El Arabiya, Euronews, Fransız RFI ve İngiliz gazeteleri de söyleşiyi Cumhuriyet’i kaynak göstererek benzeri başlıkla okuyucularına aktardı. Söyleşiyi Türk medyası da okurlarına geniş şekilde aktardı. ÇGD: Önemli bir görev ‘KÖPRÜLERİ NEREDEYSE ATTIK’ Erdoğan ile köprüleri attınız mı? Evet neredeyse öyle. Çünkü bu coğrafyada artık güvenilirliğini kaybetti. Bu kişisel bir sorun değil. Sadece Suriye değil diğer Arap halklarının gözünde de bu böyle. Türkiye ile Suriye arasında yaşanan krizin bir çıkış yolu var mı sizce? Öncelikle Türk hükümeti hatalarından geri dönmelidir. Küçük olayları, büyük sorunlar yaratmak için kullanmamalı. Kişisel çıkarlar ve amaçlar yerine halklarımızın çıkarlarını gözetmelidirler. Türk halkı ve Suriye halkının bilinci bunu aşacaktır. Gerçekten çıkış yolu aramak isterse Erdoğan’ın yapması gereken, ölen pilotun savaşa karşı onurlu duruş sergileyen babasının sözlerini dinlemektir. ‘Kendi özel ajandası vardı’ Genel anlamda reform dediniz, ama spesifik olarak ne istiyordu Başbakan? Onun ve ekibinin kafasındaki proje daha büyük bir proje. Suriye’den daha büyük. Hatta benim pozisyonumu da kapsayan bir proje. Kendi özel ajandası var. Teröristlerin Suriye’de özgür olmasını, onlara baskı yapılmamasını, tutuklanmalarını, kendimizi onlara karşı savunmamızı istiyordu. Bunları yapsak çok da mutlu olacaktı. ‘Önceliği Müslüman Kardeşler’ Kimden bahsediyorsunuz? İhvan (Müslüman Kardeşler) hareketi mi? İhvan bunlardan bir bölümü. İlk görüşmelerimizden beri Suriye’deki Müslüman Kardeşler hareketi konusunda hep çok heyecanlıydı. Onlarla o kadar çok ilgiliydi ki, Türkiye-Suriye ilişkilerinin gelişmesine onların sorunlarına verdiği önemi göstermezdi. Müslüman Kardeşler’e yardım etme ve onları savunma içgüdü, Erdoğan’ın izlediği Suriye politikasının gerçek çıkış ve dayanak noktasını oluşturmuştur. Elbette biz bu konuda ne Erdoğan’a ne de başka birine izin verdik, vermeyeceğiz. ‘İçişlerimize müdahale’ Ne olduya gelince: Erdoğan bizimle ilişkilerinde dostluk ve kardeşlik ilişkisinin ötesine geçerek içişlerimize karışma yönüne gitmiştir. Oysa biz egemen bir devletiz. Kendisine saygısı olan bir devletiz. Hiçbir şekilde dışarıdakilerin bizim işlerimize karışmasına izin vermeyiz. Başlangıçtaki bu içişlerimize karışma isteği, sonraki süreçte Türkiye’yi maalesef Suriye’deki tüm kanlı eylemlerde taraf haline getirmiştir. İnsanlarımızı öldüren teröristlere Türkiye tarafından her türlü lojistik destek verildi. Sonra da hem Türkiye hem de Suriye için tehlikeli maceralara girilmesiyle ilişkimiz farklı boyut almaya başladı. Bunlar siyasi ilişkilerimizde yaşananlardı. ‘ABD’nin mesajlarını 2004’TE HIÇ REFORM DEMİYORDU Başbakan son açıklamasında kendisine verdiğiniz sözleri tutmadığınızı söyledi. O ne istedi? Siz ne söz verdiniz? Bu sözleri bile içişlerimize karışmasının yeterince kanıtıdır. Eğer Başbakan, Suriye içi politikaların tarafı değilse, ben nasıl olur da ona söz veririm? O bana birtakım sorular soruyordu. Tavsiyelerde bulunuyordu. Ben de olaylara ilişkin kendi görüşlerimi anlatıyordum. Sohbet ediyorduk. Bize reform tavsiyesinde bulunuyordu. Ama ben zaten onunla konuştuklarımı halkıma da anlatıyor ve o yönde adımlar atıyordum. Suriye’de olayların başladığı 15 Mart’tan 6 gün sonra reform yönünde önemli adımlar atmaya başladık. Şimdi Erdoğan’a gidip sorsanız yine “reform” diyecektir. Oysa eğer

samimi olmuş olsa bugün anlattıklarını 2004'teki görüşmelerimizde de anlatırdı. Şimdi bu kadar reformlardan bahsediyor. Ama 2004'te neden hiç reformu dillendirmiyordu? Burada bir çifte standart, ikiyüzlülük var. getiriyordu' Yaptığınız görüşmelerde Türk heyetleri ne mesaj veriyorlardı? Ziyaretinize gelen CHP heyetine "Erdoğan ve Davutoğlu bize Amerika'nın mesajlarını getiriyor" dediğinizi duymuştuk. Çok yeni mesajlar getirmediler. ABD'nin dillendirdiği konuları detaylandırarak getiriyorlardı. Genellikle tehdit etmenin ve korkutmanın ötesinde yeni şeyler değildi getirdikleri. Türkiye'de Başbakan'a "Zaten Esad ile ileri bir ilişki hataydı" diyenler var. Siz de Erdoğan ile ilişkinizi bir hata olarak görüyor musunuz? Ben Erdoğan ile ileri gittiğim kanaatinde değilim. Stratejik ilişkiyi Türk halkı ile kurdum. O kararı alırken de Erdoğan iktidarda bile değildi. Dostluğu 2000 yılında Ahmet Necdet Sezer ile başlattık. Sonra Sezer tüm dış baskılara rağmen Suriye'ye geldiğinde ilişkiler daha da iyileşti. Erdoğan ile ilişki bunlardan sonra geldi. Erdoğan bir gün gidecek ama Türk halkı ile ilişkimiz sonsuza kadar kalacak. DI ŞİŞ LE Rİ BA KA NI AH ME T DA VU TO ĞL U: Cezasız kalmayacak 'Vahiy mi indi?' Önceden Suriye halkına duyarlı değildi de birdenbire mi kabardı bu duygular? Sonradan vahiy mi geldi kendisine? Suriye halkını benden daha mı çok seviyor? Burada bir ikiyüzlülük var. Erdoğan başkalarınınkine karışmak yerine, kendi içişlerine baksın. Bizi bıraksın da "komşularla sıfır sorun" politikasından geriye ne kaldıysa onu uygulamaya baksın. 'Her türlü saygı sınırını aştı' Tabii bir de Başbakan'ın kişisel özellikleriyle ilgili bir yanı da var aramızda olanların. Yaptığı açıklamalarda her türlü terbiye, saygı sınırlarını aşarak ileri gittiğini, iki siyasetçi ya da iki insan arasındaki sınırı çok çok aştığını söylemek zorundayım. ri Bakanı AhHaber Merkezi Dışişle Türk uçain e'n riy Su met Davutoğlu, asız kalmayacez nin esi rm şü dü ğin söyledi. Bakan cak bir suç olduğunu an geriliman yaş Davutoğlu, şu an olduğunu lu rum so in e'n riy Su den in düşürülçaç "U lu, toğ söyledi. Davu suçtur" bir ak mesi cezasız kalmayac ye sınırırki "Tü lu, toğ vu Da t dedi. Ahme dırır" sal 'ya TO NA ı na yönelik bir saldır timin ne yö e'd diye konuştu. Suriy vurguini tiğ rek ge si me ğiş de ya ve layan Davutoğlu, "Rus kaçın değişim gerektiği di. de di" var ne ati na 'Gerçek yüzünü gösterdi' YARIN: ABD DIŞİŞLERİ SÖZCÜSÜNDEN WSJ AÇIKLAMASI SURİYE'DE ŞİDDET KATLIAMLARA VE İŞKENCE RAPORLARINA NE DİYOR ÇOCUKLARINA NE YANIT VERİYOR? C MY B C MY B Söylediklerinizden Erdoğan değişti anlamı çıkıyor? Tam olarak neydi değişen? Aslında Erdoğan'dan çok koşullar değişti. Ve bu yeni koşullar Erdoğan'ın gerçek yüzünü ortaya çıkardı. Şu örneklerle anlatayım: İsrail, Gazze'ye saldırdığında Erdoğan'ın tavrını hepimiz biliyoruz. Ancak benzer bir saldırıyı aynı İsrail 2006 yılında Lübnan'a yaptığında Erdoğan aynı tonda tepki göstermedi. Oysa hem Gazze hem de Lübnan'dakiler tek düşman olan İsrail'e karşı savaşıyor. İsrail iki tarafta da neredeyse eşit sayıda, yaklaşık 1600 kişi öldürdü. Ne den işin içinde Hamas olunca Gazze'ye sahip çıkıyor, bağırıp çağırıyor da, konu Hizbullah'ın bulunduğu Lübnan'a gelince hiç sesi çıkmıyordu? zı Körfez ülkeleri diyebilirsiniz. em İsrail'e kafa tutuyor hem de koruyor' Mavi Marmara olayında mesela bağırıp çağırılmak dışında neden bir adım dahi atmadı Türkiye? İsrail'e bu kadar kafa tutmasına rağmen neden onu koruyacak bir füze kalkanının topraklarında konuşlanmasına onay verdi? Bu radarı ABD kendisine yönelik bir tehdit için mi oraya koydu sanıyorsunuz? Bu kadar uzaktan hangi ülke risk oluşturabilir ki ABD'ye. Tabii ki değil. Yanıt İsrail'i korumak içindir. Bu olaylar Erdoğan'ın gerçek yüzünü ortaya çıkardı. Erdoğan değişmedi. Bölgedeki insanların Erdoğan'a bakışı değişti. Erdoğan ve güvenilirliği artık Arap coğrafyasında tüm çıplaklığıyla tartışma konusudur. 'H

'Sızdırmayı kınıyoruz' Dış Haberler Servisi Suriye'nin düşürdüğü Türk savaş uçağının 'Suriye hava sahasında düşürüldüğü' haberiyle Başbakan Tayyip Erdoğan'ın tepkisini çeken Amerikan Wall Street Journal gazetesine bir tepki de ABD Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Victoria Nuland'dan geldi. Nuland, gazetede yer alan iddialarla ilgili olarak "Türkiye'ye desteğimizi biliyorsunuz, ayrıca biz her türlü sızdırmayı kınıyoruz" dedi. Böylelikle Nuland, gazetenin "sızdırıldı" iddiasını dolaylı olarak kabul etmiş oldu. Nuland, günlük basın toplantısında WSJ'deki, "Türk savaş uçağının Suriye hava sahasında düşürüldüğüne" yönelik habere dair soruyu da yanıtladı. Bir gazetecinin "Hafta sonu, Türk jetinin Suriye hava sahasında düşürüldüğüne yönelik Pentagon'dan bir sızdırma oldu, görüşünüz nedir" sorusu üzerine Nuland, "Müttefikimiz Türkiye'yi ne kadar güçlü biçimde desteklediğimizi biliyorsunuz ve biz her türlü sızdırmayı kınıyoruz" dedi. ezhepçi dürtüsüyle hareket ediyor' Size göre neden? Mezhepsel dürtülerle hareket ediyor da onun için. Bu çıkışlar hep zihninin arkasını yansıtıyor. Çünkü Hamas ile Hizbullah arasında mezhepsel farklılık var. Örneğin ikiyüzlü biçimde Suriye halkı için ağlıyor da neden Körfez ülkelerinde öldürülenler için ağlamıyor? O ülkelerin demokrasi sorunlarına neden karışmıyor? Hangi ülkelerden bahsediyorsunuz? Aralarında Katar'ın da olduğu ba 'M